

Teraz jedynekę z dwójkami odszukaj na ścianie
Bo tutaj podpowiedź mój drogi dostaniesz
Skrzydlaty ptak pierwszą gdzieś kryje literę
Zapewne znaleźć go chęci masz szczerze

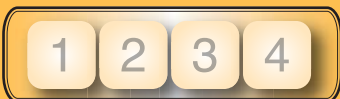
Lecz lwa nie ruszaj, bo mocno ugryzie
Swe oczy pokieruj troszeczkę w dół – niżej
Pierzasty z grzebieniem już Ci podpowiada
Że czwarta od tyłu litera się nada

4

Gdzie w Czyżach nie spojrzysz, widać dwa kolory
Wzniesź oczy do góry bądź teraz skory
Te barwy ma w sobie budowla duchowa
A na niej trzy mniejsze i duża jest głowa

Którego koloru byś bracie nie wybrał
To drugą literę odnaleźć się przyda
Alfabet weź w rękę i znajdź tę wcześniejszą
I wszystkie litery do hasła pośpieszaj

2

Znalazłeś litery? Ustaw wszystkie gęsięgo
Niech jedna przed drugą jak kury nie biega
Gdy staną w kolejce hasło będzie gotowe
To jego poszukiwanie zajęło Twą głowę

Nieznane Ci słowo zapewne ujrzałeś
To w mowie tutejszych zdobienie wspaniałe
O którym już w queście była mowa
A szczyci się nim prawie każda zagroda

To narożnik cudownie rzeźbiony na domu
Nie odda tych zdobień wieś nasza nikomu
I chronić je będzie dopóki istnieje
Tak w Czyżach z tradycją od wieków się dzieje

Bogatą wiedzę dzisiaj zdobyłeś
I spacerując porządnie się natrudziłeś
Zasłużona nagroda na Ciebie czeka
Idź do centrum wsi, dłużej nie zwlekaj

Gdzie dziewiątka z trójką na domu wisi
Musisz wejść ostrożnie i raczej w ciszy
Powiedz gospodarzom, że hasło questu znasz
A już za chwilę skarb w rękach masz!
Pamiętaj o Czyżach, a na pamiątkę
Odbij na ulotce questową pieczętkę!

MIEJSCE NA PIECZĘĆ

Praca warsztatowa nad questem: ks. M. Jakimiuk, K. Szaryńska,
E. N. Moroz-Keczyńska, J. Białowieżec, H. Onopiuk, K. Nikolajuk,
harcerze z 38 Wielopoziomowej Artystycznej Drużyny Harcerskiej
„Leśni” im. A. i O. Małkowskich z Czyż

Opracowanie questu: Karolina Likhtarovich - trener questingu, email:
karolina@questy.com.pl

Konsultacja merytoryczna: Ewa Natalia Moroz-Keczyńska

Ilustracje: Barbara Bańka

Więcej o questingu: www.questy.com.pl

Questy do pobrania ze stron:

www.questy.com.pl oraz www.powiat.hajnowka.pl/ctrpb

Opiekun wyprawy:

Katarzyna Szaryńska

e-mail: k.szarynska@ugczyze.pl

tel. 85 681 89 96

Realizacja:

Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Hajnówce
17-200 Hajnówka, ul. Zina 1, pok. 4, tel.: 85 682 5199, 682 3046
e-mail: promocja@powiat.hajnowka.pl

Publikacja została wydana w ramach realizacji projektu
„Questing - wyprawy odkrywców w Puszczy Białowieskiej”
współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Osi 4 LEADER
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013

Questing - Wyprawy Odkrywców w Puszczy Białowieskiej

W poszukiwaniu lwa i kogucika w Czyżach

? Gdzie to jest?

Czyże to miejscowość gminna w powiecie hajnowskim (woj. podlaskie). Dojechać tu można skręcając na Czyże z drogi wojewódzkiej nr 689 (między Bielskiem Podlaskim a Hajnówką). Quest rozpoczyna się przy Urzędzie Gminy.

Tematyka:

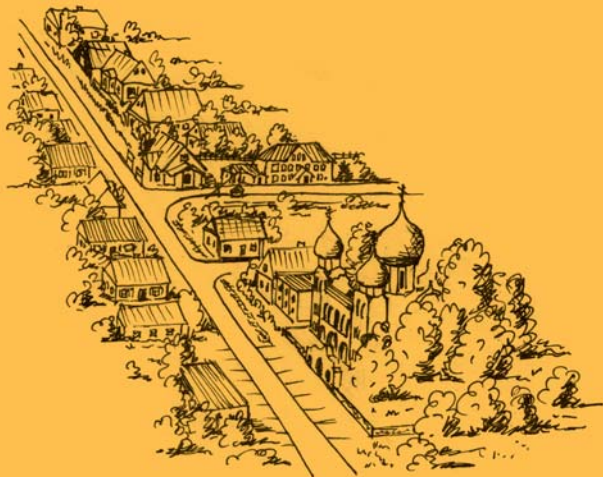
Wyprawa opowiada o przepięknej architekturze drewnianej czyżowskich domów. Dowiesz się także kilku ciekawostek – cech charakterystycznych typowych wiejskich domów tej części Podlasia.

🔍 Jak szukać skarbu?

Podczas questowej wyprawy twoim zadaniem będzie zebranie ukrytych pośród czyżowskiej zabudowy liter. Zebrane litery przybliżą Cię do skarbu i opowiedzą o pewnym ważnym elemencie architektury drewnianej. Weź ze sobą coś do pisania i ruszaj w drogę! Życzymy wspaniałej przygody!

🕒 Czas przejścia: ok. 40 minut

 uesting
WYPRAWY ODKRYWCÓW

START

Witamy Cię w Czyżach nasz drogi Turysto
We wsi, gdzie przytulnie jest, miło i czysto
Urzędu w niej Gminy poszukaj kochany
Dziewiątki z ósemką tu nie ma na ścianie

Budynek to nowy i w żółtym kolorze
Niebieski drogowskaz go znaleźć pomoże
A miejsc parkingowych jest przy nim niemało
Samochód swój możesz zostawić tu śmiało

Drewniane Ci domy wieś Czyże pokaże
Ich pięknem na pewno się dzisiaj zarazisz
Zawieszysz do domu cudowne wspomnienia
Bo wieś ta Twą duszę na pewno odmieni

Do wiejskiej świetlicy swe nogi kierujesz
W niej ślady historii na pewno poczujesz
„Duch miejsca” - wystawa przed Tobą na ścianie
Na duszy Twej zrobi wielkie wrażenie

Lecz by ją zobaczyć masz pierwsze zadanie
Podpowiemy w sekrecie, gdzie klucze dostaniesz
Dziewiątkę z siódmką mój drogi odszukaj
Uśmiechnij się ładnie i do drzwi zapukaj

Ruszaj więc, by Czyże w spokoju pozwiedzać
Dokąd iść stąd żuraw z bocianem Ci powiedzą
Gdy jedno i drugie będziesz miał z tyłu
Na prawo się kieruj w królewskim wręcz stylu

Po prawej numery masz teraz parzyste,
Z uroków i piękna tych domów korzystaj
Podziwiał zrobione misternie zdobienia
Ich piękno niezmiernie Turysto doceniaj

Jedynki dwie z trójką piaszęta mają w sobie
Przy domu tym teraz zagadkę Ci zrobię
Ty z nazwy piaszyny w szczycie wyluskaj taskawie
Środkową literę, by w kratkę ją wstawić

3

A teraz posłuchaj o tradycyjnej architekturze
By droga nie zaczęła Ci się dłużyć
Bo nasza wioska jest długą szeregówką
I spacer wcale nie będzie trwał krótko

W Czyżach dominują domy drewniane
Bo z tego, czego najwięcej były budowane
A że wokół rosły puszcze i lasy
Drewna było w bród, i to dobrej klasy

Proporcja budynków też nie była przypadkowa
Bo w niej wskazówka o klimacie jest gotowa
A że zimy były długie, a mrozy siarczyste
Budowano domy, by ciepło trzymały - co oczywiste

Ściany budynków były więc grube i niskie
Okienka malutkie, wewnątrz niezbyt świetliste
Dach dwuspadowy, wysoki, pod 45° kątem
Dawniej kryły słomą, dranicą lub gontem

Zaś zwyczaj zdobienia drewnianej chaty
Pojawił się przed prawie stu laty
Gdy mieszkańcy Podlasia z bieżerństwa wrócili
Z przykładami z Rosji na swe ziemie przybyli

Gdzie jedynka z siódmką i dwójka stoi ładnie
Tam pierwsza samogłoska niech do hasła wpadnie
Z nazwy okręgu, w którym woda czysta i zdrowa
Wielki skarb czyżowski w swej otchłani chowa

1

Gdy dojdiesz do znaków na Łuszczce, Łoknicę
Do tyłu odwróć człowieku swe oblicze
Masz teraz kierunek odwrotny – południe
Po stronie przeciwnej też są domy cudne

Posłuchaj teraz o zdobieniach opowieści
Bo każdy detal domu oko ludzkie pieści
Po powrocie z bieżerństwa, po 1919 roku
Dekorowano chaty i z przodu, i z boku

Okiennice chroniły przed słońcem i wiatrami
Kolorowe, z dwoma zamykanymi skrzydłami
A jeszcze by okno było pięknie zaprezentowane
Pod- i nadokiennikami było ozdabiane

Dach od deszczu i wiatru chroniły wiatrownice
To deski przybijane od frontu, w domu szczycie
I choć funkcję praktyczną przede wszystkim miały
To finezyjne wycięcia deseczki ozdabiały

Niemają było w wiosce na domach naroży
Po polsku są „piękne”, a w Czyżach zaś „hoży”
Bo mieszkańcy tutejszą mają swą mowę
Niejeden stąd człowiek w niej Tobie odpowie

Narożniki na węglach funkcję taką spełniały
Że bale domu przed wilgocią ochraniały
Na deskach tych zobaczysz różne motywy
Figury, ptaki, rośliny, a nawet... lwie grzywy

Dbano także o drewnianych domów szczyty
By pełniejsze były obcego zachwyty
Przybijane pod kątem deski tworzyły ornament
Znajdź takie i przyjrzyj się im przez moment